

Az igazgatónő azt mondta, hogy rövid időn belül döntenie kell. Nem dönteniük, hanem döntenie, mintha a homlokára lenne írva, hogy a férje egy nyúl-béla, egy szerencsétlen, töketlen majom, aki úgyse fog beleszólni semmibe, nemhogy döntést hozni.

Mindegy, mérgeződött

Péter János 81

Anikó, amíg ki nem ér a négyesre, addig úgyse akar ezen agyalni, ha lehet, akkor utána se, amíg oda nem ér, ha Tibikét be-

OTTHON

adta az otthonba, majd kimegy a Tisza-partra, sétál egyet, vagy megiszik egy kávét, csak lehet kávét inni falun is, ha már nem kell vezessen, akkor majd előveszi Tibikét, meg nyomorult apját, Tibort.

Berakta Tibikét a hátsó ülésre. *Frakkot is hozhatod*, mondta, és odatette mellé a nyálas, kopott szőrű, agyondédelgetett jószágot. *Fakkocska*, derült fel Tibike, elmarta a kutyus nyakát, bal fülét pedig rágni kezdte. *Fakkocska!*

Sőt, nem is fakkoccska, hanem igazi nagy fuck, dörmögte Anikó. Bekötötte Tibikét, a gps-be beírta, hogy Tiszagöb, Kastély utca 1. Amikor a Petőfi hídhöz értek, Tibike fellelkesült: *Duda! Ajókázunk dudán! Ajókázunk!*

Most nem hajókázunk a Dunán, hűtötte le az anyja, *hanem elmegyünk játszani egy nagyon jó helyre*. Tibike még próbálkozott: *Duda! Dudaaaa!* Anikó utálta, mikor a vezetés mellett még Tibike is hisztizett, legjobbnak azt látta, ha berak egy Szalóki Ági cd-t. Tibike szerette, és szerette ő is, csak a férje előtt titkolta, mióta Tibor kifejtette, hogy mennyire jó nő Szalóky Ági. Anikó meg elmondta mindenféle anorexiás békának, sápadt gebének, és nem volt hajlandó betenni a lejátszóba, ha Tibor is vele volt. *Ősszel érik körte, szőlő*, énekelte Ági, és Tibike segített, *ötteéikkötetöllő*. Mire kiértek az Üllőire, már le is nyugodott Tibike, rágcsálta Frakkot, meg énekelt hozzá.

Kiértek a városból, rá a négyesre. Tibike elaludt. Anikó a városon kívül már szeretett vezetni. Meleg, őszi nap volt, hazafele már sötét lesz. Tibor nem tudott jönni, azt mondta, dolgozik, aztán meg vigyáz a házra. *Vigyázol, bazmeg*, gondolta Anikó, *húsz éve is azt mondtad, hogy majd vigyázol, most itt viszem a hátsó ülésen azt, amire te úgy vigyáztál*. Johannát már tervezték. *Tündéri kiscsaj*, gondolta Anikó, *tizenhat éves, lassan kirepül. Akár Tiszagöbre is költözhetne, ott már megvan a száz kilométer egészséges távolság a szülőktől*. Annak idején, mikor az anyósjelöltjével összeveszett, kikötötte Tibornak, hogy legalább 100 km-re kell lakjanak tőle. És megfogadta, hogy a saját gyerekeitől is ennyire fog lakni, hogy ne szóljon bele az életükbe. Aztán úgy alakult, hogy Tibike nem tud önálló életet élni.

Szolnok 97 km, Tiszagöb még egy jó húszas onnan. Ha egy nap alatt akarja megjárni, kell a kocsi. Az ügyvéd szerint, ha váltnak, gyakorlatilag mindent

visz Tibor, persze ő is vehet új kocsit magának, a gond inkább az, hogy miből tartja majd fenn. A megrendelése jó része Tibor cégén keresztül érkezett. Szolnokra le lehet menni vonattal, amikor a mindszei mamáékhoz ment kislány korában, akkor is átutaztak Szolnokon, Mama mindig elmondta, 82 hogy a pályaudvar előtt állt le a vonatuk negyvennégyben, pár kilométerről nézték, hogyan bombázzák szét az amerikaiak az állomás épületét. Guszti bácsiék az eggyel előbbi vonattal mentek, őket telibe találta egy bomba, semmi nem maradt belőlük. Szolnokra lejutni vonattal másfél óra, utána jön a neheze. Tiszagöbre ritkán megy autóbusz, zsákfalú, illetve nyáron nem, akkor jár a komp, de azzal nincs előrébb az, aki a Szeretetotthonba megy. Az Otthon meg csak közigazgatásilag tartozik Tiszagöbhez, egyébként három km-re van tőle. A busz a munkaidőhöz igazodik nyilván, reggel hat előtt ér az intézethez, és délután kettő után meg este hat után tíz perccel jön vissza a faluba. Tömegközlekedéssel gyakorlatilag reménytelen megjárni egy nap alatt. Igényelhető vendégszoba az Otthonban, de korlátozott számban, jó előre le kell foglalni. Látogatás minden hónap második vasárnapján. Fasz. Vasárnap még annyi busz se jár, mint egyébként. Viszont a gyerek elvihető gyakorlatilag bármikor, és bármennyi időre. Hétféjére, Karácsonyra, szabadságra, nyaralásra. Ha van mivel. Ha van hova. Ha van kivel.

Tibike békésen horkolászott. Anikó látta a visszapillantóból, hogy állmában is markolja Frakkot, rácsorog a nyála, és mosolyog. *És ezt a gyereket akarta elvetetni az a dög.* Bár, ha őszinte volt magához, elismerte, hogy neki is ez volt az első gondolata, amikor a teszten meglátta a két csíkot. Egyetemisták voltam még Tiborral. Egy éve voltak együtt, ő elkezdett már tablettát szedni, de az orvos szólt, hogy majd csak három hónap után fog megbízhatóan hatni. Tibor meg otthon felejtette a gumit, mikor sítáborba mentek. Hogy milyen óbégatást csapott Tibor anyja. Hogy minek gyerekek gyereket, meg milyen felelőtlenek, meg először az egyetemet kell elvégezni, szó se lehet a gyerekről, el kell vetetni. Na, ettől a kell-től pipult be Anikó. Hogy neki senki ne mondja meg, hogy mit *kell*. Ha Ágota nem pattog úgy, akkor még lehet, hogy tényleg elveteti. De akkor elhatározta, hogy megtartja, bármi áron is. Jött is a bármi ár hamarosan: a nőgyógyásza közölte, hogy valószínűleg fogyatékkal fog születni a kicsi. Valami homloklebeny nem jól látszik, vagy nem jól fejlődik. Egymás utáni vizsgálatok erősítették meg. Orvostól orvosig rohangáltak. Volt, aki azt mondta, megúszhatják azzal, hogy nehezen tanul meg beszélni, vagy nem zár jól a szája, vagy inkontinens lesz, de a többség azt mondta, hogy ez bizony értelmi fogyatékos, jogilag cselekvőképtelen lesz, egész életén át gondoskodásra szorul majd, jobban járnak, ha elvetetik.

Albertirsára értek, itt volt kiírva régen az állomás beton kerítésére, nagy, fekete betűkkel, hogy *Koczor Ági imádlak*. Bár lehet, hogy még most is ott van, majd megnézi, ha vonattal jön. Ha nem lesz kocsija. Ha. Mikor erre

utaztak a mamáékkal, mindig olyan barátot akart, aki ennyire szereti őt, hogy kiírja a nevét a vasútállomásra, a panelház falára, az iskolára, a boltra. Albertirsán bontotta föl Papa az első sört, ő meg kapott egy Siót. Papa sose hozott sörnýtót, a Mama meg szentségelt, hogy *ez lett volna az egyetlen dolgod, hogy azt a rohadt sörnýtót berakod, a ruhádat is én raktam ki, még a fogkrémet is én nyomtam a fogkefédre, te meg erre képtelen vagy.* Ilyenkor a Papa motyogott valamit, hogy majd megoldja, aztán a kupakot leverte az ablakon, a kukán, vagy kulccsal bénázott, a hab folyt szanaszét, volt, hogy az üveg szilánkosra tört, a Papa káromkodott, szidta az üveget, a Mama meg a Papát, Anikó pedig mosolygott magában, szürcsölte a Siót, és örült, ha új káromkodást hallott, amivel majd felvágthat az iskolában. Legjobban a *tököm belevágom ebbe a rohadt kőbányaiba* tetszett neki, vizuális típus volt, csak azt sajnálta, hogy lányként ő nem tudja olyan hitelesen mondani.

Amikor először mondta Ágota, hogy el kell vetetni a gyereket, Anikó azt hitte, nagymama nem beszélhet ilyen kegyetlenül az unokájáról. Aztán rájött, hogy de. Mikor kiderült, hogy valószínű az elmefogyatéék, Ágota mézesházosra váltott. Kenetteljes volt, szinte tömjénzagú, mint a templom, ahova még eleinte elkísérték Karácsonykor és Húsvétkor. Ahogy a tömjéntől, úgy anyósa nyájaskodásától is hánynia kellett. *Ancsikám, kezdte Ágota, kértem már, hogy ne Ancsikázzon, Anikónak hívnak, vágott közbe, Jól van, Anikó, ne haragudj. Tudod, beszéltem Balázs doktor úrral. Azt mondta, hogy az első terhesség általában nem szokott sikerülni. A te kis fiatal méhed még nincs felkészülve erre. Kutyáknál is az első almot a tenyésztők agyon szokták csapni, hát nem vagyunk mi állatok, hogy minden terhességet megszüljünk.* Ekkor kezdett el Anikó ordítani, már nem is emlékszik, hogy pontosan mit, de biztosan benne volt, hogy kit kéne lapáttal agyonütni, meg hogy mi volt Ágota anyjának a foglalkozása. Tibor berohant az ordibálásra a konyhából. Gyorsan levette, hogy mi a helyzet. Anikó akkor ennyit mondott: *Tibor, most dönts. Vagy ő, vagy én.* Tibor megfogta a kezét, és halkán annyit mondott: *Anyuka, mi most elmegyünk.* Azóta nem látta Anikó az anyósát. Tibor időnként találkozott vele. És Johanna is egy ideig.

Beértek Szolnokra. Most jött rá Anikó, hogy semmit nem tud erről a várossról. Egyetemista korában volt itt egy bulin, a Tisza parton aludtak egy kollégiumban. Mintha lenne színháza is. Ha sokat jár majd erre, egyszer-egyszer szétnéz majd. Folyóparti város, sőt, két folyója van, a Zagyva is látszott a vonatból. Talán azon is átment a vonat. Vagy csak látszott, fene tudja már.

Johanna határozott lány volt, illedelmes, kedves, de aki átlépte a határokat, annak keményen nekiment. Pont mint ő Ágotának. Egy igazgatói intője is volt, mikor egy fiú Tibikét csúfolta, Johanna meg úgy tökön rúgta,

hogy orvoshoz kellett vinni. Szerette Tibikét, etette is, segített fürdetni meg pelenkázni. De lassan el kell szakadjon a családjától, beleértve Tibikét is. A nagyanyjától már elszakadt. Mikor Ágota egy nyaraláson azt mondta neki,

84 *hogy tudod, kisunokám, te is elmehetnél volna a római útra a többiekkel. Ha anyádék akkor hallgatnak rám, és elvetetik Tibikét, most több lenne a pénzük.* Johanna szó nélkül elfutott, Ágota azt hitte, csak a nyaralóba szalad vissza, de Johanna tizennégy évesen kiállt stoppolni a 71-esre Vonyarcvashegyen. Szerencsére egy normális házaspár vette föl, látták, hogy bőg, a lakcímet ki tudták belőle szedni, hazáig hozták. Anikó csak annyit mondott, hogy legközelebb inkább fizeti a büntetést, jöjjön nyugodtan vonattal, ha nincs is nála pénz. Vonyarcról nem lesz legközelebb, válaszolta a lánya.

Tiszagöbre értek. Kicsi, szegény falu, a közepén a Kossuth tér, a templom, a bolt, a kocsmá. Svájci sapkás, munkásoverállos részegek ültek a teraszán. *De frankó lehet annak, aki ráér már délelőtt bekarmolni,* gondolta Anikó, *ha későn indulunk vissza, tökrészezen fognak a szürkületben biciklizni. Azt a Papa is csinálta, Mindszentén, csoda, hogy soha semmi baja nem lett. Csak az, amit a Mamától kapott, ha benyomott. Mondjuk kávézni itt nemigen fogok, lehet, hogy beugrok majd Szolnokra, amíg Tibike benn van.* Az igazgatónő azt kérte, hogy hozzák el Tibikét néhányszor, fél napra, egy napra, lássák meg, hogy hogy érzi magát. És hogy most van két üres hely is, egy haláleset miatt, meg egy család kiköltözött Belgiumba, valami eu-s állásra, tele lesznek pénzzel, vitték a kisfiukat is. Az üres helyeket november közepéig be kell tölteni. Addig kell döntsenek, illetve Anikó fog dönteni, Tibor mindenre azt mondja, hogy *ahogy te akarod, nem akarok beleszólni.* Képtelen megérteni, hogy Anikónak az kell, hogy férfiként legyen mellette, aki irányt szab a családnak, akire támaszkodhat. *Szerinted elvállaljam ezt a melót? - Ahogy te akarod, nem akarok beleszólni. - Szerinted melyik színházbérletet vegyük meg? - Ahogy te akarod, nem akarok beleszólni. - Melyik gimibe írassuk Johannát? Ahogy te akarod, nem akarok beleszólni.* Ilyenkor legszívesebben azt kérdezte volna, hogy *beléd rúgjak, vagy pofán vágjalak,* hátha erre is azt mondja, hogy *Ahogy te akarod, nem akarok beleszólni.* Tényleg egy töketlen majom.

Az Otthonról a kolléganőjétől, Évikétől hallott. Valami gyülekezetbe jár Évike, párszor hívta Anikót is, de neki elég volt az a dózis, amit az anyósa miatt kapott a kegyességből. Hülyeségeket beszélő papok, bűdös tömjénmeg gyertyaszag, odafagy az ember a padhoz. Amikor Évike azt mondta, hogy egy fogyatékos szeretetotthonból jönnek műsort adni, akkor elment vele, ott találkozott az igazgatónővel is. Akkor már látszott, hogy nemigen fogják tudni tovább otthon tartani Tibikét. A napköziben jól elvan, de nekik nem megoldható, hogy minden délután és este vele legyenek. Ha még valahogy úgy is variálnák a dolgokat, Tibike egyre több orvosi felügyeletet igényelt. Anikó szülei szívesen vigyáztak rá, ha kellett, de ők is lassan gondoskodásra

szorultak. Tibikének meg rendszeresen kellett mérni a vérnyomását, cukrát, és ehhez néha fizikai erőre volt szükség, ha nyugös volt, képes volt törni-zúzni, ha hozzá értek. Anikóék sokat dolgoztak, a gyógyszerek, a pelenkák, a napközi vitték a pénzt - így viszont nem tudtak mindig vele lenni.

Aranyos műsort adtak Évikéék gyülekezetében a szeretetotthon 85 lakói. Az igazgató is jó benyomást tett Anikóra, semmi nyáladzás nem volt benne, amit úgy utált az anyósáéknál, az úrjézusozásból kapott azért Anikó egy adagot, de tűréshatáron belül. Elmondta az igazgató, hogy az egész országból lehet hozzájuk jelentkezni. A múlt héten meg telefonált, hogy van két üres hely, jöjjön le Anikó, hozza le Tibikét, adja be egy fél napra, nézzék meg, jól érzi-e ott magát.

Fél tízre, ahogy megbeszélték, odaért az Intézethez. Frakkot a kocsiban kellett hagyni, az igazgató kérte, hogy ne hozzanak be játékokat, ha majd beköltözik Tibike, akkor persze lehet, lesz külön szekrénye meg polca, és hozhatja a plüssállatkáit is. Ha addig szét nem rágja Fakkocskát. Anikót első körben mellbe vágta a vizelet-hypo-ürülék-kelkáposztaszag keveréke, *akkor inkább már a tömjén*, gondolta. Később viszont észre sem vette, a szag az az inger, amihez a leghamarabb hozzászokik az ember, jutott eszébe még a biológia fakultációról. Tibikét bevitték egy játszóház szerű foglalkoztatóba. Ott valami gitározás volt, önkétes gimnazisták énekeltek, hogy *Nem lesz egyedül a szívem többé, glóri, halleluja*, körülöttük nyolc-tíz ápolt, ők rákontráztak, *góli, alleúja*. Tibikét körbevették, simogatták Anikóval együtt, aztán énekeltek tovább. Negyedórányit maradtak a teremben, addig Tibike megbarátkozott Ildikó nénivel, akkor már ott lehetett hagyni, mondták, hogy majd délután jön vissza anya.

Az igazgató körbevezette az intézetben. A száztíz ápoltból jó negyven fel sem tud kelni... Jó részük beszélni sem tud. Sokan vannak kb. azon a szinten, mint Tibike, és jó, ha tízen érik el egy 6-7 éves ép értelmű gyerek szintjét. Ők az intézetben belül szabadon közlekednek, a többiek mindig az osztályukon vannak. Anikó csodálkozva állapította meg, hogy az igazgató egy szót nem szól arról, hogy ki mit *nem* tud. Mindenkiről mondott valami jót, ha mást nem, azt, hogy szépen mosolyog, vagy ki tudja mondani a nevét, vagy ha szólítják, integet a kis kacská kezével. Tibikéről is mondta, hogy jó ritmusérzéke lehet, ügyesen tapsolt, mikor glóri volt, meg halleluja.

Anikó befizetett ebédre, a dolgozókkal közösen evett a második turnusban, fél egykor. Eltalálta, kelkáposzta főzelék volt, fasírttal. A konyhán a száztíz ápolt mellett főznek az alkalmazottakra és az önkéntesekre is. Hétvégén, Karácsonykor, Húsvétkor. Elég öcsipéNZért, mint kiderült, mikor beszélgetett velük. De itt Tiszagöb környékén örül az ember, ha van munkája. Aki meg nem szeretettel csinálja, az innen kikopik pár hónap után.

Az igazgatónővel abban maradtak, hogy ötre jön Tibikéért. Az étkezésben tudott kávézni, így nem kell a falu kocsmájába bemenjen. Egyedül félt volna, talán Tiborral bemenne. Eleinte arra gondolt, hogy megnézi Szolnokot, de arra jutott, hogy kevés arra az idő, hogy hogy felfedezze, inkább kimegy a Tisza partra sétálni, úgysem volt levegőn a nyaralásuk óta. Áthajtott a falun, látszott mindenhol a szegénység. A templom is lepusztult, sok ház eladó, némelyik üresen állt, elgazosodott udvarral. Az egyik eladó ház udvarán körtefát látott, vajkörte volt a Mamáéknál, sárga színű, lédús, csorgott le az ember állán, ahogy ette. Még volt belőle, mikor Ilona napra, a Mama névnapjára Mindszentre értek. Jó lenne ez a kis ház nyaralónak, hétvégi háznak. Ide kihozhatnák magukhoz Tibikét, hétvégekre, nyugdíjas korukban közel lennének hozzá.

Mindig augusztus 18-án jöttek föl Mamáék érte, és elkérték a szüleitől, hogy legyen egy kis színe a lánynak, mire kezdődik az iskola. Az esti gyorsal mentek vissza, Nagytőkénél ment le a nap, ő meg nézte, ahogy a nagy, narancssárga gombóc eltűnik. Mama meg Papa megengedték azt is, hogy kihajoljon az ablakon, nem úgy, mint anyuék. Egy hetet volt Mindszenten, vissza is a Mamáék hozták.

A Tisza-partra ment, a gát előtt már kiszállt a kocsiból. Sétálni akart, mozogni, minél többet. Megcsapta az ártér párás, halszagú levegője. Élvezettel nézte a fűben ugráló szöcskéket, eszébe jutott, ahogy Mamáéknál etette a kiscicát vele. Meg azt a rohadt nagy keresztospókot, amelyik a potytyantós budi teteje és hátulja közé szötte a hálóját. Lehet, hogy gyíkok is lesznek, gondolta, a Papa szívatta pár évig, hogy sőt kell tenni a farkukra. A gát tetejéről már látszott a Tisza. Egy rövid, nyárfás, poros úton lehetett lejutni a komphoz. Az ápolónők azt mondták, hogy a lakókat minden nap ki-viszik egy órára a szabadba, a Tisza-partra is lejárnak, nézik a kompot, az egyik konyhás néni fia ott a főnök, meg szokta engedni, hogy néhány fiúval menjenek egy oda-vissza menetet, csak az utazás kedvéért. A fiúk nagyon élvezik, Anikó is élvezte, mikor kislány korában átmentek Mindszentről a baksi partra, meg vissza. Ha nem megy a komp motorja, olyan a Tisza, mint 200 éve is lehetett. Nyugi van, néha egy-egy hal ugrik, béka, béke, relax. Ki fog ide jönni Tibikéekkel. Ha itt marad Tibike.

Lement a partra, lapos köveket keresett, kacsázott, ahogy régen a Papa tanította. Az egyikkel hatot is sikerült, régen ezért ennyi gombóc fagyit járt a Papától, persze részletre, mert egy ültő helyében nem bírt ennyit megenni. Vajon Tibor tud-e kacsázni? Anikónak jól esett a séta, a vízpart, a kávé, még a kelkáposzta is. Amikor ment vissza a kocsihoz, egy felrepülő fácántól majdnem összetojta magát. Milyen finom leves volt, mikor a Papa elütött egy fácánt, és hazavitték! Mamának meg Papának se lehetett könnyű együtt... Szerették egymást, de a Papa szórakozottsága meg szeszélése miatt sokat

veszekedtek. De kibírták együtt. *Ilyen a Papa, mit csináljunk*, mondogatta a Mama. *Inni azt, tud, de megjegyezni, amit kéne, azt már nem. De hűséges, szeret minket, és nem haragtartó fajta.* Anikó két éve nem volt a mindszeinti temetőben, most halottak napján el kéne menni.

Ahogy megbeszélték, ott volt négykor az Otthonban. Beszélt az igazgatónővel és Ildikóval, akinek a csoportjában Tibike volt. Úgy néz ki, nem lesz nagy gond, de nem árt még egyszer elhozni Tibikét, mondjuk egy hét múlva. És akkor hozzák már el az orvosi papírokat is. Ez még semmire sem kötelezi egyik felet sem, de ha megvan mindkét részről a döntés, akkor azonnal fel lehet venni Tibikét, legalább papíron, és kapja a fejkötőt az intézet.

Tibike lelkes volt, kapott egy papírvirágot, az önkétesekkel hajtogatták. *Vidág, anya, vidág!* Anikó átölelte Tibikét, aztán beültette a hátsó ülésre, bekötötte, kezébe nyomta Fakkocskát. Szolnoknál már aludni fog, gondolta. A faluban tett még egy kört, újra meg akarta nézni a körtefás házat. Nem lehet valami drága, majd megmutatja Tibornak, ha legközelebb együtt jönnek. Elmehetnének a mindszeinti temetőbe, amíg Tibike az otthonban van. Tibor a házzal kapcsolatban nem ellenkezne, ha belefér anyagilag, akkor elég, ha Anikó akarja. Végül is nézzük, amit Tibor nyújtani tud: kiszámíthatóság, biztonság. Erre képes, többre nem. De amikor kellett, kiállt Tibike és Anikó mellett. Talán egyetlen alkalommal döntött egész életében, de ne legyen az ember mohó, ennyire volt képes. Tibike mocorgott. *Jól ülsz, kisfiam?* – kérdezte Anikó. *Góli, alleúja,* mondta Tibike, szájába vette Frakk viharvert fülét, és elaludt.

